

Spis treści

Tabula gratulatoria	5
Bibliografia prac Henryka Samsonowicza za lata 2001–2009.....	7
Immanuel Wallerstein – <i>What is Historical Social Science?</i>	19
 I. Początki średniowiecznego świata	 25
1. Piotr Górecki – <i>Primeval Emptiness Reconsidered: Two Cistercian Authors Look at Their Past</i>	27
2. Jerzy Gąssowski – <i>Początki kultury średniowiecznej Europy</i>	44
3. Lech Tyszkiewicz – <i>Cywilizacja nomadów i ich wpływ na układ polityczny w Europie (na przykładzie Hunów)</i>	57
4. Marek Dulnicz – <i>Śmierć Ferdulfa. Miejsca obronne na pograniczu słowiańsko-longobardzkim w VI i VII stuleciu</i>	70
5. Marek Derwich – <i>Łacina łacinie nierówna. Ze studiów nad chrystianizacją wczesnośredniowiecznej Europy</i>	85
6. Stanisław Rosik – <i>Slavi – sclavi? Chrystianizacja a zmierzch niewolnictwa na Słowiańszczyźnie (w kręgu żywotów św. Ottona z Bambergu)</i>	98
7. Andrzej Buko – <i>Pomiędzy Polską a Rusią. Z nowszych badań archeologicznych nad wczesnym średniowieczem ziemi chełmskiej</i>	107
 II. Miasto, wieś, gospodarka.	 129
1. Przemysław Urbańczyk – <i>Początki miast średniowiecznych w północnej Europie – dyskusja bez końca?</i>	131
2. Karol Modzelewski – <i>Pogańskie sacrum w ustroju i topografii najstarszych miast słowiańskich</i>	144
3. Andrzej Wyrobisz – <i>Układ przestrzenny miasta jako źródło historyczne</i> ...	163
4. Mateusz Goliński – <i>Zagadki śląskich nowych miast</i>	173

5. Jarosław Jarzewicz – <i>Stargard i Mediolan, czyli co architektura może powiedzieć o horyzontach kulturalnych mieszczaństwa nadbałtyckiego w późnym średniowieczu</i>	185
6. Danuta Quirini-Popławska – <i>W kręgu rozrywki. Uroczystości, ceremonie, zawody w późnośredniowiecznej Wenecji</i>	200
7. Grzegorz Myśliwski – <i>Leges sumptuariae w średniowiecznym Lwowie</i>	222
8. Roman Czaја – <i>Spółeczeństwo miast pruskich w średniowieczu w świetle źródeł normatywnych</i>	234
9. Rolf Sprandel – <i>Italian Wine exported to central and eastern Europe in the Late Middle Ages</i>	242
10. Maria Koczarska – <i>Rachunki kapituły krakowskiej z początku XVI wieku – analiza zawartości pierwszej zachowanej księgi</i>	258
11. Feliks Kiryk – <i>Cech kupiecki w Opatowie</i>	276
12. Marta Młynarska-Kaletynowa – <i>O soltysie Henryku ze wsi Jeryszów koło Strzegomia</i>	284
13. Tomasz Wiślicz – <i>Księgi sądowe wiejskie z XV wieku</i>	290
14. Edward Potkowski – <i>Pisarze ksiąg w Polsce późnego średniowiecza</i>	299
15. Anna Adamska i Marco Mostert – <i>The Literacies of Medieval Towndwellers and Peasants: a Preliminary Investigation</i>	317
16. Agnieszka Bartoszewicz – <i>Świat uczuć w późnośredniowiecznych miastach polskich – temat badawczy czy nierozwiązywalna zagadka?</i>	331

III. Władza, religia, społeczeństwo 343

1. Michele Cassandro – <i>Religione, politica, credenze popolari. Aspetti dell'antigiudaismo nella società cristiana</i>	345
2. Éric Palazzo – <i>Essai de définition de l'espace liturgique médiéval</i>	364
3. Piotr Skubiszewski – <i>Muzyka świecka i pouczenie moralne w rękopisie Poitiers 250</i>	383
4. Krzysztof Skwirczyński – <i>Być własnym sędzią na sądzie ostatecznym – ciało autounięczone w myśli Piotra Damianiego</i>	396
5. Aneta Pieniądz – <i>Kobieta, honor i polityka we wczesnym średniowieczu</i>	408
6. Wojciech Fałkowski – <i>Wizja władzy królewskiej w początkach panowania Karola Wielkiego</i>	425
7. Przemysław Wiszewski – <i>Dagome iudex – Mieszko I wobec Rzeszy</i>	441
8. Roman Michałowski – <i>Pałace monarsze na tle geografii sakralnej pierwszej monarchii piastowskiej. Uwagi wstępne</i>	454
9. Andrzej Pleszczyński – <i>Świętość i polityka. Henryk II na synodzie w Dortmundzie (rok 1005)</i>	468
10. Jarosław Wenta – <i>Dlaczego Bamberg, dlaczego Nordgau?</i>	483
11. Marcin R. Pauk – <i>Płock i Spira. Piastowska „imitatio imperii” na przełomie XI i XII wieku?</i>	492
12. Jerzy Pysiak – <i>Polityczne aspekty kultu świętego Olafa i relikwii Korony Cierniowej w norweskim konflikcie gregoriańskim (druga połowa XII – początek XIV wieku)</i>	524

13. Gabor Klaniczay – <i>Źródła, formy i dziedzictwo sakralnego charakteru godności królewskiej w Europie</i>	552
14. Piotr Węcowski – <i>Dwa przyczynki do piastowskiej legitymizacji władzy Jagiellonów. Imiona i liczebniki w tytulaturze polskich Jagiellonów.</i>	562
15. Andrzej Radziwiński – <i>Nekrologi oraz memoria w polskich kapitulach katedralnych w okresie średniowiecza</i>	577
16. Jakub Lorenc – <i>Średniowieczne chrześcijaństwo wobec śmiechu</i>	588
17. Elżbieta Witkowska-Zaremba – <i>Auctoritas i Traditio. Przypadek teoretyka muzyki Johanna Hollandrina</i>	608

IV. Średniowieczny świat przedstawiony i przedstawienia średniowiecznego świata.

1. Jacques Le Goff – <i>Karol Wielki: między historią a mitem</i>	619
2. Lech Leciejewicz – <i>Mensa illorum nunquam disarmatur. Kilka uwag o słowiańskiej gościnności.</i>	628
3. Jacek Banaszkiewicz – <i>Uczta rozrachunku (Quentin Tarantino, Wincenty Kadłubek, Bruno z Kwerfurtu, Richer z Reims). Krótko o pewnym schemacie narracyjnym racjonalizującym przedstawianą rzeczywistość</i>	634
4. Paweł Żmudziński – <i>Agresja wobec kobiecych piersi i wojownicy bez broni, czyli Piotr z Dusburga o spustoszeniu kraju Galindów</i>	647
5. Mateusz Wilk – <i>Najstarsza zachowana arabska relacja o Cydzie</i>	666
6. Ewa Dorota Żółkiewska – <i>Obraz miasta w starofrancuskich fabliaux</i>	683
7. Jerzy Strzelczyk – <i>Małgorzata z Oingt – mistyczka i hagiograf z przełomu XIII na XIV wiek</i>	703
8. Tomasz Jurek – <i>Mazowieckie świnie, Ślązacy i dobrzy ludzie z ziemi sandomierskiej. Z badań nad stereotypami dzielnicowymi w Polsce późnośredniowiecznej</i>	716
9. Stanisław Bylina – <i>Szewcy i krawcy w inwektywach i satyrze antyhusyckiej</i>	734
10. Krzysztof Źółg – <i>„Bawarski Liwiusz”. Andrzej z Ratyżbony i jego zainteresowania Polską w pierwszej połowie XV wieku</i>	745
11. Sławomir Gawlas – <i>Kazimierz Wielki – jaki był?</i>	761
12. Piotr Salwa – <i>Il Paradiso degli Alberti w poszukiwaniu prawdy: historia i fikcja.</i>	788
13. Julia i Janusz Tazbirowie – <i>Średniowiecze w oczach ludzi baroku i romantyzmu</i>	799
14. Janusz Tandecki – <i>Zamki zakonu krzyżackiego w Prusach i ich późniejsze postrzeganie</i>	816
15. Gerard Labuda – <i>Henryk Łowmiański, prekursor „metody strukturalnej” w historiografii polskiej</i>	827

V. Poznawanie świata i spotkania kultur	841
1. Jan Tyszkiewicz – <i>Krajobraz: człowiek i przyroda</i>	843
2. Nora Berend – <i>The Mongol Invasion of Hungary (1241–1242) and modern memory in a comparative perspective</i>	853
3. Michał Tymowski – <i>Przestrzenne ramy handlu europejsko-afrykańskiego na Wybrzeżu Zachodnim Afryki w XV i na początku XVI wieku (opisy i źródła ikonograficzne)</i>	865
4. Krzysztof Baczkowski – <i>Czas i odległość jako czynniki determinujące charakter stosunków dyplomatycznych między Habsburgami i Wielkim Księstwem Moskiewskim w końcu XV i na początku XVI wieku.</i>	881
5. Małgorzata Wilska – <i>Świat bliski choć daleki. Związki elit Mazowsza z kulturą Zachodu w późnym średniowieczu.</i>	890
6. Stanisław Suchodolski – <i>Numizmatyka podwodna, czyli o współdziałaniu nauk</i>	904
7. Bronisław Nowak – <i>Niedoceniane źródła do historii Bugandy. Jumah – informator Granta i Speke’a o Mutesie</i>	920
Wykaz skrótów	931

V. Poznawanie świata i spotkania kultur	841
1. Jan Tyszkiewicz – <i>Krajobraz: człowiek i przyroda</i>	843
2. Nora Berend – <i>The Mongol Invasion of Hungary (1241–1242) and modern memory in a comparative perspective</i>	853
3. Michał Tymowski – <i>Przestrzenne ramy handlu europejsko-afrykańskiego na Wybrzeżu Zachodnim Afryki w XV i na początku XVI wieku (opisy i źródła ikonograficzne)</i>	865
4. Krzysztof Baczkowski – <i>Czas i odległość jako czynniki determinujące charakter stosunków dyplomatycznych między Habsburgami i Wielkim Księstwem Moskiewskim w końcu XV i na początku XVI wieku.</i>	881
5. Małgorzata Wilska – <i>Świat bliski choć daleki. Związki elit Mazowsza z kulturą Zachodu w późnym średniowieczu.</i>	890
6. Stanisław Suchodolski – <i>Numizmatyka podwodna, czyli o współdziałaniu nauk</i>	904
7. Bronisław Nowak – <i>Niedoceniane źródła do historii Bugandy. Jumah – informator Granta i Speke’a o Mutesie</i>	920
Wykaz skrótów	931